

ELLES UGUNIS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Mk 9:42–48; Mal 4:1; Jūdas 1:7; 1Tim 2:5; Apd 2:29, 34, 35; 1Jņ 5:3–12.

ATMIŅAS PANTS:

“Pārbaudiet visu. Kas labs, to paturiet.” (1tes 5:21)

I tāļu dzejnieks Dante Aligiēri (1265–1321) savā slavenajā darbā “Dievišķā komēdija” raksta par izdomātu dvēseles ceļojumu pēc nāves. Dvēsele nonāca vai nu “inferno” (ellē) zemes iekšienē, vai šķīstītavā, kur cilvēka gars var attīrīt sevi un kļūt cienīgs ieiet Debesīs, vai arī paradīzē, paša Dieva klātbūtnē.

Lai gan tā bija tikai dzeja, fikcija, Dantes vārds ir atstājis lielu ietekmi uz kristīgo teoloģiju, īpaši uz Romas katoļu Baznīcu. Šīs teoloģijas pamatā ir pamatuzskats par nemirstīgas dvēseles došanos uz elli, šķīstītavu vai paradīzi. Daudzas konservatīvas protestantu konfesijas arī tic dvēseles nemirstībai, kas pēc nāves nonāk vai nu paradīzē, vai arī nolaižas ellē. Patiešām, ja cilvēka dvēsele nekad nemirst, tad tai kaut kur ir jādodas, kad ķermenis mirst. Īsāk sakot, nepareiza izpratne par cilvēka dabu ir vadījusi pie lielām teoloģiskām kļūdām.

Šajā nedēļā mēs runāsim par dažām no šīm pretbībeliskajām teorijām, kā arī par Bībeles uzskatu, kas notiek pēc nāves.

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 3. decembrī.

Nemirstīgi tārpi?

Salīdzini Mk 9:42–48 ar Jes 66:24. Kā tu saproti izteicienu “viņu tārps nemirst” (Mk 9:48)? _____

Daži lietvārda vienskaitļa formu “tārps” (Mk 9:48) skaidro kā norādi uz iespējamu iemiesotu dvēseli vai ļaunā garu, kas pēc nāves aizlido uz ellī, kur nekad nemirst un cieš mūžīgas mokas.

Bet šis skaidrojums neatspoguļo Bībeles uzskatu par bezapziņas nāvi. Tas arī ignorē šīs rakstvietas Vecās Derības kontekstu. Patiesībā “vienskaitļa lietvārds “tārps” vispārīgi tiek izmantots, lai apzīmētu “tārpus” – tas nenozīmē vienu tārpu. Runa ir par tārpiem, kas barojas no trūdošiem ķermeņiem.” (Robert G. Bratcher and Eugene A. Nida “A Translator’s Handbook on the Gospel of Mark” (London: United Bibles Societies, 1961), 304. lpp.)

Mk 9:48 Jēzus citē Jes 66:24, kur teikts: “Bet viņi izies ārā un skatīs mirušo miesas, kas atkrituši no Manis, jo viņu tārps nemirs, viņu uguns neizdzīsīs un tie būs par biedinājumu visai miesai.”

Šī biedējošā metaforiskā aina attēlo kaujas lauku ar Dieva ienaidniekiem, kas ir miruši uz lauka un iznīcināti. Mirušās miesas, ko nav aprijusi uguns, sadala tārpi, vai varbūt vispirms tārpi un tad uguns. Katrā ziņā nav nekādas atsaucē uz kādu iespējamo dvēseli, kas izbēgtu no ķermeņa iznīcināšanas un lidotu ellē.

Bet kā ir ar tārpiem, kas nekad nemirst? Metaforiskā Jes 66:24 valoda (citēta Mk 9:48) nenozīmē, ka šie tārpi bija nemirstīgi. (Tikai padomājiet – nemirstīgi tārpi!?) Uzsvars ir uz to, ka tārpi neatstāj savu iznīcinošo uzdevumu nepabeigtu. Citiem vārdiem, viņi turpina sadalīt ļauno miesas, kamēr šie ķermeņi ir iznīcināti. Turpretī Dieva uzticīgie bērni priecīgi mājās “jaunās debesīs un jaunā zemē” un pielūgs Dievu Viņa klātbūtnē (Jes 66:22, 23). Ar šādiem pretējiem likteņiem prātā nav brīnums, ka Jēzus teica: būtu daudz labāk, ja ieiesim Dieva valstībā bez kādas svarīgas ķermeņa daļas – bez rokas, kājas vai pat acs –, nekā ja ideālu ķermeni aprīs tārpi un uguns (Mk 9:42–48).

Beigās mēs esam vai nu pilnībā glābti, vai pilnībā pazuduši. Vidusceļa nav. Mēs varam vai nu iemantot mūžīgo dzīvību, vai arī piedzīvot mūžīgu iznīcību. Kādu izvēli tu izdarīsi šodien? Kā šai realitātei – mūžīgai dzīvībai vai mūžīgai nāvei – vajadzētu ietekmēt tavu izvēli? _____

Elles ugunis

Angļu Romas katoļu priesteris Džons Fērniss (1809–1865) grāmatiņā bērniem ar nosaukumu “Elles skats” ilustrē mūžīgās mokas, izmantojot lielu dzelzs bumbu, lielāku nekā debesis un zeme. “Putns lido reizi simts miljonos gadu un tikai aizskar lielo dzelzs bumbu ar sava spārna spalvu.” (John Furniss “Sight of Hell” (Dublin: James Duffy, [1874], 24. lpp.) Autors apgalvo, ka grēcinieku degšana ellē turpinās pat pēc tam, kad dzelzs bumba ir nodilusi šādu nejaušu spalvas pieskārienu rezultātā.

Skumjākais ir tas, ka daudzi protestanti pat mūsdienās tic, ka ar pazudušajiem notiks kaut kas tamlīdzīgs.

Izlasi Mal 4:1 un Jūdas 1:7. Kā šie panti var palīdzēt mums labāk saprast jēdzienu “mūžīgā uguns” vai ideju, kā Jēzus to izteica, ka pazudušie būs “mūžīgajā ugunī” (Mt 18:8) vai “neizdzēšamā ugunī”? (Mk 9:43) _____

Vārds “mūžīgs” (ebr. val. “olam”, grieķu val. “aion”, “aionios”) ir ar dažādām nozīmēm, atkarībā no tiešā konteksta. Piemēram, saistībā ar Dievu (5Moz 33:27), vārds izsaka Viņa mūžīgumu. Saistībā ar cilvēkiem (2Moz 21:6) vārds attiecas uz viņu dzīves ilgumu. Raksturojot uguni (Mt 18:8, Mt 25:41), tas nozīmē, ka uguns nebeigsies, līdz tā nebūs pilnībā aprijusi to, kas tiek dedzināts. Tas nozīmē, ka “mūžīgā uguns” būs mūžīga tādā ziņā, ka tā aprīs ļaunos pilnībā un neatgriezeniski, neatstājot tiem “ne saknes, ne stiebrus” (Mal 3:19).

Teorijai par ļauno būtņu mūžīgu sodīšanu ir nopietnas sekas. Ja ļaunie tiek sodīti mūžīgi, tad ļaunums nekad netiks izskausts. Arī cilvēka dzīvība nāk no Dieva (5Moz 32:39, Ps 36:9), kam nav “prieka par ļauno nāvi” (Ec 33:11). Kāpēc lai Viņš turpinātu piešķirt dzīvību ļaunajiem, lai tie ciestu mūžīgas mokas? Vai Viņam nebūtu saprātīgāk vienkārši pārtraukt viņu eksistenci? Ja ļaunie tiek sodīti “saskaņā ar viņu darbiem” (Atkl 20:12, NKJV), kāpēc tad īsai cilvēka dzīvei vajadzētu tikt sodītai bezgalīgi?

Visām Bībeles norādēm uz “mūžīgo uguni” vajadzētu tikt uzskatītām par norādēm uz Atkl 20. nodaļas “uguns jūru” pēc tūkstošgades (sk. 13. tēmu). Tāpēc ir pretbībeliski runāt par mūžīgi degošu elli.

Lai arī cik nožēlojamas ir elles ugunis, ko patiesība par elli mums atklāj par Dieva mīlestību, it īpaši pretstatā idejai par mūžīgām mokām? _____

Svētie šķīstītavā

Romas katoļu Baznīca uzskata, ka mirušie, kas nav pelnījuši būt ellē, bet nav vēl gatavi paradīzei, no saviem grēkiem var atbrīvoties šķīstītavā un tad doties uz paradīzi. Viņu ciešanas šķīstītavā mazināt var tuvinieku lūgšanas un grēku nožēlas.

Katoļu katehismā par šķīstītavu ir rakstīts tieši: “Visi, kas mirst Dieva žēlastībā un sadraudzībā, bet vēl joprojām nav pilnībā attīrīti, var būt droši par savu mūžīgo glābšanu, bet pēc nāves viņi nonāk šķīstītavā, lai sasniegtu svētumu, kas nepieciešams, lai ieietu Debesu priekā.” (“Catechism of the Catholic Church” (New York: Doubleday, 1995) 291. lpp.) Tas arī apliecina, ka viņu ciešanas atvieglojot var tuvinieku lūgšanas, kā arī citi viņu darbi mirušo labā. “Baznīca arī atzinīgi vērtē žēlastības ziedojumus, indulgences un grēku nožēlas darbus, kas veikti mirušo labā.” (Turpat.)

Izlasi Māc 9:10, Ec 18:20–22 un Ebr 9:27. Kā šie panti atspēko šķīstītavas teoriju? _____

Dogma par šķīstītavu apvieno pagānu uzskatu par degošu ellī ar pagānu aizlūgšanām par mirušajiem. Šī dogma nav pieņemama tiem, kas tic Bībeles mācībām, ka (1) mirušie paliek dusēt bez apziņas kapā (Māc 9:10); ka (2) viena krituša cilvēka taisnība nevar tikt pārnesta uz citu kritušu cilvēku (Ec 18:20–22); ka (3) mūsu vienīgais Vidutājs ir Jēzus Kristus (1Tim 2:5) un ka (4) nāve seko pēdējai tiesai, bez otrās iespējas nožēlot grēkus, kas radušies šīs dzīves slazdos (Ebr 9:27).

Vēl nopietnāka ietekme ir tam, kā pretbībeliskā šķīstītavas teorija izkropļo paša Dieva raksturu. Patiešām, “sātana darbs kopš krišanas ir nepariezi attēlot mūsu Debesu Tēvu. Viņš ierosina dvēseles nemirstības dogmu. [...] Ideja par mūžīgi degošu ellī ir sātana izgudrojums. Šķīstītava ir viņa izdomājums. Šīs mācības nepariezi attēlo Dieva raksturu, ka Viņš būtu jāuzlūko kā bargs, atriebīgs, patvaļīgs un tāds, kas nepiedod.” (Elena Vaita “Manuscript 51”, 1890. g. 10. dec.) Dziļā miega vietā, gaidot Kristus atgriešanos, šis uzskats māca, ka viņi ir šķīstītavā, lai ciestu tik ilgi, līdz kādam izdodas viņus dabūt ārā.

Ko tādi maldi kā šķīstītava un mūžīgās moka māca mums par doktrīnu svarīgumu?

Kāpēc tas, kādai mācībai – nevis tikai kurai Būtnei – mēs ticam, ir svarīgi? _____

Paradīze ar bezmiesas dvēselēm

Lai gan protestanti nepieņem šķīstītavu, daudzi tik un tā tic, ka taisno mirušo dvēseles jau bauda paradīzi Dieva klātbūtnē. Daži apgalvo, ka šīs “dvēseles” ir tikai gari bez ķermeņiem, citi uzskata, ka tie ir bezmiesas gari, bet klāti ar garīgu godības miesu.

Lai kāds būtu dzīvo mirušo metafiziskais stāvoklis, šīs teorijas grauj Bībeles doktrīnu par mirušo galīgo augšāmcelšanos un tiesu. Kāpēc ir augšāmcelšanās un tiesa (Atkl 20:12–14), ja taisno dvēseles jau bauda paradīzi?

Izlasī Apd 2:29, 34, 35 un 1kor 15:16–18. Kā šie panti izgaismo mirušo stāvokli, kā arī to cilvēku stāvokli, kas gaida augšāmcelšanos? _____

Bībele māca, ka visi cilvēki, kas jau ir debesīs, vai nu tiek pārvērsti dzīvi, kā tas bija Ēnoha (1Moz 5:24) un Elijas (2ķēn 2:9–11) gadījumā, vai arī uzceļas no mirušajiem kā Mozus (Jūdās 9) un tie, kas uzmodināti ar Kristu (Mt 27:51–53).

Kā mēs jau redzējām, norāde uz dvēselēm zem altāra, kas brēc uz Dievu pēc atriebības (Atkl 6:9–11), ir tikai metafora taisnībai un nepierāda dabisko dvēseles nemirstības teoriju. Citādi neizklausās, ka šie ļaudis baudītu savu mūžīgo atalgojumu. Realitātē kaps ir mirušo atpūtas vieta, kas bez apziņas gaida pēdējo augšāmcelšanu, kad viņu apzinātā eksistence tiks atjaunota. Mirušie, arī mirušie taisnie, nav bezmiesas dvēseles, kas lidinās Debesīs, pacietīgi gaidīdamas, kad varēs savienoties ar saviem ķermeņiem pēdējā augšāmcelšanā.

Par to Pāvils, iespējams, runā 1kor 15:18 – ja nav mirušo augšāmcelšanās, tad “arī tie ir pazuduši, kas Kristū aizmiguši”. Kā viņi var būt pazuduši, ja viņi jau ir Debesu svētīlaimē un tur ir jau sen, kopš nāves? Galveno un centrālo doktrīnu Jaunajā Derībā – mirušo augšāmcelšanos, kad Kristus atgriezīsies, – viltus mācības, ka taisnie dodas pēc sava mūžīgā atalgojuma uzreiz pēc nāves, padara par tukšām un veltīgām. Tomēr mēs to dzirdam visu laiku, īpaši bērēs.

Kādos veidos tu vari palīdzēt cilvēkiem saprast, ka ideja par mirušo cilvēku miegu zemes klēpī ir patiešām “labā vēsts” tādā ziņā, ka viņi patiešām atpūšas un nepazīst sāpes un ciešanas? _____

Bībeles skatījums

Izlasi 1Jņ 5:3–12. Kāpēc apustulis Jānis runā par “mūžīgo dzīvību” tikai tiem, kas ir Kristū?

Bībeles mācība par nosacītu cilvēka nemirstību – pretēji nebībeliskajai teorijai par dvēseles dabisko nemirstību – ir skaidri atklāta 1Jņ 5:11, 12. Lai aptvertu šo nozīmīgo pantu nozīmi, mums ir jāatceras, ka tikai Dievībai “ir nemirstība” (1Tim 6:15, 16) un ka vienīgi Dievs ir dzīvības Avots (Ps 36:9, Kol 1:15–17, Ebr 1:2).

Kad grēks ienāca pasaulē ar Ādama un levas krišanu (1Moz 3. nod.), viņi un visi viņu pēcteči (ieskaitot mūs) nonāca zem fiziskas nāves lāsta un zaudēja mūžīgās dzīvības dāvanu. Bet mūsu mīlošais Dievs īstenoja glābšanas plānu, lai cilvēki atgūtu mūžīgo dzīvību – dzīvību, kam vajadzēja viņiem piederēt jau no paša sākuma. Kā Pāvils rakstīja: “Viņā Tas mūs pirms pasaules radīšanas izredzējis, lai mēs būtu svēti un nevainojami Viņa priekšā mīlestībā.” (Ef 1:4)

Apustulis Pāvils paskaidro: “Kā viena cilvēka vainas dēļ pasaulē ienācis grēks un ar grēku – nāve,” tā “viena Cilvēka, Jēzus Kristus,” mūžīgās dzīvības dāvana ir kļuvusi pieejam visiem cilvēkiem (Rm 5:12–21). Pāvils šeit viennozīmīgi atsaucas uz burtisko Ādamu, kas ienesa grēku un nāvi šajā pasaulē. Nekam Bībelē nevar būt jēga bez burtiskā Ādama, kurš ar pārkāpumu mūsu pasaulē ienesa grēku un nāvi.

Apustulis Jānis piebilst: “Un šī ir tā liecība, ka Dievs mums ir devis mūžīgu dzīvību, un šī dzīvība ir Viņa Dēlā. Kam Dēls ir, tam ir dzīvība, kam Dieva Dēla nav, tam nav dzīvības.” (1Jņ 5:11, 12)

Visa aina kļūst skaidrāka Jēzus apgalvojumu gaismā: “Jo tāda ir Mana Tēva griba, lai ikvienam, kas skata Dēlu un Viņam tic, būtu mūžīgā dzīvība un Es viņu celtu augšā pastarā dienā.” (Jņ 6:40) “ES ESMU augšāmcelšanās un dzīvība; kas Man tic, dzīvos, arī ja tas mirs.” (Jņ 11:25)

Tas nozīmē, ka mūžīgā dzīvība ir Dieva dāvana caur Kristu, kas ir nodrošināta tagad, bet pilnībā tiks izbaudīta tikai pēc taisno augšāmcelšanās. Secinājums ir ļoti vienkāršs: ja mūžīgā dzīvība tiek piešķirta tikai tiem, kas ir Kristū, tad tiem, kas nav Viņā, nav mūžīgās dzīvības (1Jņ 5:11, 12). Turpretī dvēseles dabiskās nemirstības teorija piešķir mūžīgo dzīvību vai nu paradīzē, vai ellē visiem cilvēkiem, pat tiem, kas nav Kristū. Lai arī cik populāra ir šī mācība, tā nesaskan ar Bībeli.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Lielā cīņa” nodaļas “Pirmais lielais pievilšanas darbs” (531.–550. lpp.) un “Spiritisms” (551.–562. lpp.).

“Maldi par dabīgo nemirstību dod pamatu doktrīnai par apziņu nāvē – doktrīnai, kas, tāpat kā mācība par mūžīgām mokām, runā pretī Svētajiem Rakstiem, saprāta balsij un mūsu cilvēciskajām jūtām. Saskaņā ar šo populāro uzskatu atpestītie Debesis zina visu, kas notiek virs zemes, un sevišķi labi pazīst šeit palikušo draugu dzīvi. Bet, ja mirušie zinātu dzīvo bēdas, būtu liecinieki savu mīļo izdarītajiem grēkiem, redzētu viņu sāpes, ciešanas un vilšanās gadījumus, kādu gan laimi tas viss viņiem varētu sagādāt? Kā gan tie, kuru domas kavētos pie viņu draugiem virs zemes, spētu baudīt Debesu svētlaimi? Un cik ārkārtīgi satraucošs ir uzskats, ka, tiklīdz cilvēks beidz elpot, tā grēkus nenozēlojošo dvēseles tūlīt tiek nodotas elles liesmām! Kādi sāpju dziļumi tad jāizjūt tiem, kas redz savus draugus nesagatavotus grimstam kapā, ieejam mūžīgās ciešanās un mūžīgos grēkos! Šīs mokošās domas jau daudzus ir novedušas līdz ārprātam.” (Elena Vaita “Lielā cīņa”, 545. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Tie, kas ir runājuši ar citiem kristiešiem par mirušo stāvokli vai elli, visdrīzāk ir atklājuši, cik stingri un nelokāmi ir savā ticībā, ne tikai attiecībā uz ideju, ka glābtie nedodas nekavējoties uz Debesīm, bet pat pazudušie ir mūžīgās elles mocībās. Kā tu domā, kāpēc tā ir? Viena lieta ir zināmā mērā saprotama – viņi vēlas ticēt, ka viņu mirušie tuvinieki ir “pie Kunga” (lai gan, kā mēs redzējām, joprojām pastāv jautājums par to, cik apbēdināti viņi varētu būt par to, kas notiek te lejā). Bet kāpēc ir tik spēcīga pieķeršanās šausminošajai idejai, ka pazudušie tiek mūžīgi mocīti ellē? Ko šis fakts mums māca par to, cik spēcīga var būt tradīcija? Pārrunājiet Bībeles izpētes grupā.

2. Lielākā daļa kristīgo konfesiju sludina pretbībelisko dvēseles dabiskās nemirstības teoriju un visas ar to saistītās teorijas. Ko vēl mums kā draudzei vajadzētu darīt (papildus tam, ko mēs jau darām), lai pasludinātu pasaulei Bībeles mācību par nāvi un to, kas notiek pēc tam?

3. Lai gan Dantes darbs “Dievišķā komēdija” bija tikai izdomājums, tas kļuva ļoti ietekmīgs, palīdzot cilvēku prātus iecementēt nepareizās mācībās par to, kas notiek ar “dvēseli” pēc nāves. Kādas mācības mēs varam gūt no tā, cik viegli kristīgo teoloģiju var ietekmēt mācības no ārpuses? Kādas vēl nekristīgas idejas kristiešu domāšanu ietekmē arī mūsdienās, un kā mēs varam pasargāt sevi no tām?